

Alaikäiset Helsingin vankilassa

26.1.2023

Alaikäiset ja nuoret vangit –selvitys 5/2021

- Kansalliset ja kansainväliset säädökset ja suositukset edellyttävät, että alaikäisille ja nuorille järjestetään heidän tarpeidensa mukaista koulutusta vankeuden ja tutkintavankeuden aikana. Erityisesti oppivelvollisuusikäisten vankien koulutuksesta on huolehdittava, mutta myös muiden nuorten vankien kohdalla koulutukseen osallistumisella on yleensä merkittävä vaikutus rikoskierteen katkaisemisessa ja yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Tutkimusten mukaan pelkän peruskoulun varaan jäävillä on huomattavasti isompi riski syyllistyä rikokseen kuin toisen asteen tutkinnon suorittaneilla.
- Eurooppalaisten vankilasääntöjen (2006:2) mukaan erityishuomiota on kiinnitettävä nuorten ja erityistarpeita omaavien vankien koulutukseen. Lukutaidottomien vankien ja nuorten vankien koulutuksen on oltava pakollista, ja vankeinhoitolaitoksen on kiinnitettävä siihen erityistä huomiota (Mandela Rules 2015).
- Tällä hetkellä alaikäisten ja nuorten vankien koulutuksen järjestämisessä on vakavia puutteita. Erityisen huolestuttava tilanne on erillisillä nuorten vankien osastoilla. Itsenäinen opiskelumahdollisuus on olemassa, mutta erityisesti nuorten kohdalla itsenäinen opiskelu on usein mahdotonta.
- Opetushallituksen määräyksen (104/011/2014) mukaan oppivelvollisuusikäisten vankilaopetuksesta vastaa se kunta, jossa vankila sijaitsee.
- Oppivelvollisuuslain muuttuessa perusopetuksen suorittaneille oppivelvollisuusikäisille vangeille tulee järjestää toisen asteen ja nivelvaiheen koulusta.

Risen päätös 22.11.2021 vankipaikkojen valtakunnallisesta jakautumisesta

Alaikäisille vangeille on perustettu vuonna 2022 seuraavat osastot:

- Alaikäisille pojille Vantaan vankilaan yksi osasto tutkintavangeille (6 paikkaa).
- Alaikäisille pojille Helsingin vankilaan yksi osasto vankeusvangeille (4 paikkaa).

Vuoden 2023 alusta on perustettu alaikäisille pojille Helsingin vankilaan yksi osasto tutkintavangeille (6 paikkaa).

Turun vankilaan alaikäiselle vankeusrangaistusta suorittavalle pojalle on varattu yksi (1) paikka. Turun vankilan elinkaariremontin jälkeen varataan kaksi (2) paikkaa alaikäiselle vankeusrangaistusta suorittavalle. Alaikäisille tutkintavangeille varataan kaksi (2) paikkaa

Vantaan vankilan lisärakennuksen valmistuttua vankilassa on paikkoja kymmenelle (10) alaikäiselle.

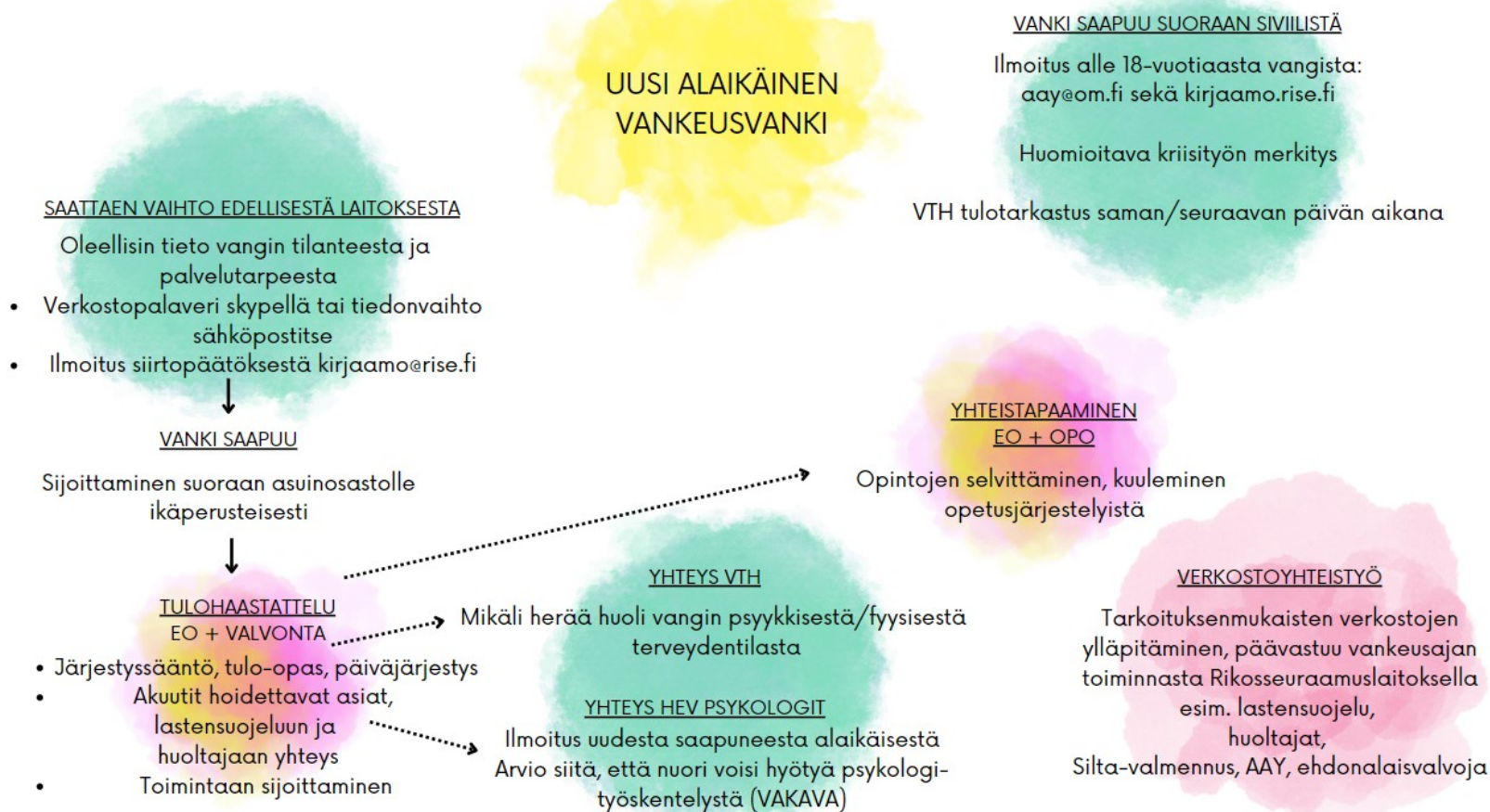
Oulun uuteen vankilaan varataan alaikäisille miestutkintavangeille kaksi (2) paikkaa. Alaikäisille naistutkintavangeille varataan kolme (3) paikkaa ja vankeusvangeille varataan myös yksi (1) paikka

Tutkintavankeutta ja vankeusrangaistusta suorittavat tytöt on keskitetty Hämeenlinnan vankilaan, jossa on alaikäisille tytöille kaksi (2) paikkaa.

Nuori ja alaikäinen: Tutkintavankeuslaki ja vankeuslaki

- Alle 21-vuotiaina rikoksensa tehneille nuorille tuomittua vankeutta täytäntöönpannassa on kiinnitettävä erityistä huomiota vangin iästä ja kehitysvaiheesta johtuviin tarpeisiin (VankL 1 luku 5 § 3 mom.).
- Alle 18-vuotias vanki on pidettävä erillään aikuisista vangeista, jollei hänen etunsa muuta vaadi (VankL 4 luku 8 § 2 mom.).
- Alle 21-vuotiaina rikoksensa tehneiden nuorten tutkintavankeutta toimeenpannassa on kiinnitettävä erityistä huomiota vangin iästä ja kehitysvaiheesta johtuviin tarpeisiin (TutkintavankL 1 luku 5 § 3 mom.).
- Alle 18-vuotias tutkintavanki on pidettävä erillään aikuisista tutkintavangeista, jollei hänen etunsa muuta vaadi. Tutkintavankeuden aikana 18 vuotta täyttänyt tutkintavanki voidaan edelleen pitää erillään muista aikuisista tutkintavangeista, jos se on perusteltua hänen olosuhteensa huomioon ottaen. Häntä voidaan pitää samoissa tiloissa alle 18-vuotiaan tutkintavangin kanssa vain, jollei tämä ole alle 18-vuotiaan tutkintavangin edun vastaista (TutkintavankL 3 luku 1 § 2-3 mom.).

Alaikäisen vankeusvangin prosessi

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

TIIVIS YHTEISTYÖ VANKILAN HENKILÖKUNNAN JA VERKOSTOJEN KESKEN

ERITYISOHJAAJA

VASTUUVIRKAMIESTEHTÄVÄT,
VERKOSTOYHTEISTYÖ, SOSIAALITYÖ,
YHTEYDENPITO HUOLTAJIIN,
YKSILÖTYÖ, RYHMÄNOHJAUS

PSYKOLOGI

KONSULTOINTI, RIKOLLISEEN
KÄYTTÄYTYMISEEN VAIKUTTAMINEN,
MUUTOSTYÖSKENTELY,
RANGAISTUSAJAN SUUNNITELMAN
MUKAINEN TYÖSKENTELY

VALVONTA- HENKILÖKUNTA

ARJEN HAVAINNOT, OSASTON LAKISÄÄTEISET
TOIMINNOT, VALVONTAVASTUU, MAHDOLLISET
ILTATOIMINNAT

TYÖNJAKO ALAIKÄISET

OPINTO-OHJAAJA

OPINTOASIOIDEN SELVITTÄMINEN,
OPPILAITOSYHTEISTYÖ

ULKOPUOLISET PALVELUNTARJOAJAT

ARJEN TAILOT, LUOVUUS,
HYVINVOINTI

VTH

TULOTARKASTUS, SEURANTA,
FYYSINEN JA PSYKKINEN TERVEYS
(SH, LÄÄKÄRI, PSYKIATRI)

LASTENSUOJELU

RINNALLA KULKU, LAPSEN
EDUN VARMISTAMINEN,
TALOUDELLISEN TUEN
ANTAMINEN

Helsingin vankila

- Alaikäiset vangit asuvat Helsingin vankilassa erillään aikuisista vangeista omalla 4 paikkaisella osastollaan ja tutkintavangit 6-paikkaisella osastollaan.
- Toiminta alaikäisten kohdalla:
 - **Opinnot ensisijaisena toimintana:** Alaikäisille on kaikille tarjolla oppivelvollisuuden mukaisia toimintoja, joko Ammattiopisto Spesian järjestämässä TUVA-opetuksessa tai Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa, nuoren iästä ja keskeneräisistä opinnoista riippuen. Lähiopetuksen määrä on alaikäisten vähäisen määrän vuoksi pieni (max. 1 pv/vk tällä hetkellä).
 - Helsingin kaupungin perusopetus syksystä 2023 lukien 18h/vko
 - Lukio-opinnot lähiopetuksena käynnistyvät syksy 2023
 - Lisäksi käytössä on Vangin oppimispolku -hankkeen oppimisvalmentaja (Siltavalmennus).
 - Mallinnettu toiminta VTH:n kanssa (~~Psykiatri alaikäisille Hev 1 krt/vko~~ ja jokaisella vangilla nimetty srh, joka tapaa min 2 krt/kk)
 - Alaikäisten osastolla Walk in –terapia (Suomen evankelisluterilainen kirkko)
 - Vankilan puolelta erityisohjaajien kanssa tehtävä yksilötyö ja ryhmät, psykologityöskentely, opo-työskentely (käynnistyy heti oppivelvollisen vangin saapuessa vankilaan)
 - Lastensuojeluyhteistyö
 - Päiväjärjestyksen mukainen toiminta (ulkoilut, kirjastokäynnit jne)
- Alaikäiset vangit ovat omissa toiminnoissaan, eivätkä osallistu aikuisten vankien kanssa toimintoihin.

Alaikäisten ja nuorten
oppivelvollisuuden
turvaaminen
Helsingin vankilassa

- Neuvotteluissa 26.1.2023 Helsingin opetusviraston kanssa sovittu, että opetusvirasto selvittää mahdollisuuksia järjestää kokoaikainen (1htv) Helsingin vankilaan. Asian selvittely on kesken. Tämä koskee 15-16 –vuotiaita.

Ikä/vankistatus	vankeusvanki	tutkintavanki	Lähiopetuksen tuntimäärä
15-16 -vuotias	Hgin opetusvirasto/Naulakallio	Hgin opetusvirasto/Naulakallio	
17 -vuotias	Spesian Tuva (Hgin aikuislukio)	TUva	
18-21 -vuotias	Liven Tuva (Riihimäen aikuislukio) Ammatilliset/toinen aste	Tuva	

Vankilassa olevien perusopetusikäisten opetus

Tieto opetuksen aloittamisesta

- Vankilasta tulee tieto erityissuunnittelijalle perusopetusikäisestä vangista + huoltajan ja sosiaalityöntekijän yhteystiedot
- Erityissuunnittelija ottaa yhteyttä Naulakallion rehtoriin, joka osoittaa opettajan oppilaalle
- Erityissuunnittelija + vankilan opinto-ohjaaja + vangin sosiaalityöntekijä selvittävät oppilaan aiempia suorituksia ja kouluhistoriaa
- Vankilasta lähetetään erityissuunnittelijalle rangaistustodistus erityisen tuen päätöksen liitteeksi
- Erityissuunnittelija ottaa yhteyttä oppilaan huoltajiin ja kuulee heitä erityisestä tuesta ja opetuksen tilapäisistä erityisjärjestelyistä
- Aluepäällikkö tekee erityisen tuen päätöksen ja oppilaaksiottopäätöksen Naulakallioon
- Naulakallion rehtori tekee päätöksen opetuksen tilapäisistä erityisjärjestelyistä → kopio rangaistustodistuksesta ja kuulemisesta

Opetuksen käynnistäminen

- Naulakallion rehtori ja opettajat sopivat opetusajankohdat
- Opetusajankohdat sovitaan yhteistyössä rehtorin, opettajien ja vankilan opinto-ohjaajan kanssa
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaan edellisen opiskelupaikan kirjoja ja tämän lisäksi opettajat vastaavat sopivasta opetusmateriaalista
- Opetuksesta vastaavat opettajat laativat oppilaalle HOJKSin, joihin he kirjaavat opetuksen etenemistä.
- Tarvittaessa opettajat voivat konsultoida oppilashuollon aluevastaavaa

Opetuksen päättäminen

- Opetus päättyy viimeistään sen lukuvuoden lopussa, jolloin oppilas täyttää 17 vuotta tai hänen peruskoulun oppimääränsä on suoritettu
- Vankilan opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä opettajien kanssa oppilaan jatko-ohjauksesta
- Naulakallion koulun rehtori kirjoittaa päättötodistuksen tai erotodistuksen